
STATISTIKA NEMOCÍ Z POVOLÁNÍ (EODS)

Historie a vývoj projektu EODS v Evropské Unii

Projekt EODS zahájil EUROSTAT v roce 1995. Jeho organizace byla svěřena Finskému ústavu pracovního lékařství (FIOH) v Helsinkách. Do projektu se zapojilo všech tehdejších 15 členských států EU. V **pilotní fázi** projektu se sledovala incidence 31 vybraných nemocí z povolání z evropského seznamu nemocí z povolání, o každém případě celkem 8 dílčích informací (země vzniku, věk, pohlaví, zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti zaměstnavatele, položka evropského seznamu nemocí z povolání, diagnóza a velikost ztráty pracovní schopnosti způsobené danou nemocí).

Výsledky pilotní fáze ukázaly, že srovnatelnost statistických informací o nemocech z povolání sbíraných v různých státech je problematická. Tato skutečnost má více příčin. Základní důvod spočívá v samé podstatě konceptu nemocí z povolání, který odráží nejen výskyt případů poškození zdraví souvisejících s prací, ale také způsob, jak je tato problematika integrována do národních systémů sociálního zabezpečení, které jsou v různých zemích různé.

Ke zlepšení mezinárodní srovnatelnosti získaných dat bylo na základě zkušeností z pilotní fáze doporučeno zaměřit se především na zpřesnění definice referenční populace, na sjednocení vstupních kritérií, na jednotné kódování lékařských diagnóz a na problematiku uznávání relativně lehkých nemocí z povolání, kde mezi jednotlivými státy existují zvláště významné rozdíly. Doporučení, která vyplynula z výsledků pilotní fáze, byla zahrnuta do návrhu metodologie pro **fázi 1** EODS, která byla zahájena v roce 2001.

Ve fázi 1 projektu EODS se členskými státy ukládá, aby povinně poskytly informace o všech případech nemocí z povolání hlášených v jednotlivých letech a o všech případech úmrtí na nemoc z povolání v daném roce. Jako fakultativní se požaduje informace o prevalentních případech trvalých nemocí z povolání.

Statistika nemocí z povolání v České republice

Legislativní rámec pro uznávání a hlášení nemocí z povolání:

- 1) Nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání (příloha č. 1). Toto Nařízení podává definici nemocí z povolání: „Nemoci z povolání jsou nemoci vznikající nepříznivým působením chemických, fyzikálních, biologických nebo jiných škodlivých vlivů, pokud vznikly za podmínek uvedených v seznamu nemocí z povolání. Nemoci z povolání se rozumí též akutní otrava vzniklá nepříznivým působením chemických látek.“
- 2) Zákon č. 20/1966 Sb. o péči zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, zejména zákona č. 156/2004 Sb., kterým jsou zavedeny registry, jako součást Národního zdravotního informačního systému. Jedním z vyjmenovaných registrů je i Národní registr nemocí z povolání.
- 3) Vyhláška MZ č. 342/1997 Sb., kterou se stanoví postup při uznávání nemocí z povolání a vydává seznam zdravotnických zařízení, která tyto nemoci uznávají. Byla novelizována vyhláškou MZ č. 88/2005 Sb.

-
- 4) Metodické opatření hlavního hygienika č. 11/2004 Sb. k zajištění jednotného postupu při ověřování podmínek vzniku onemocnění pro účely posuzování nemocí z povolání a ohrožení nemocí z povolání.

Postup při uznávání nemocí z povolání

- 1) Podnět k posouzení onemocnění, u něhož vzniklo podezření, že se jedná o nemoc z povolání, podává ošetřující lékař nebo pacient trpící tímto onemocněním.
- 2) Posouzení provádí pracovně-lékařské pracoviště spádové podle vyhlášky č. 342/1997 Sb., § 2 odst. (1).
- 3) Ověření podmínek vzniku onemocnění provádí krajská hygienická stanice, resp. Státní úřad pro jadernou bezpečnost, jak určuje vyhláška č. 342/1997 Sb., § 2 odst. (3). Součástí výsledného protokolu je „Příloha“, která shrnuje údaje z hygienického šetření, které jsou požadovány pro systém EODS (příloha č. 2).
- 4) Uznávání nemocí z povolání provádí středisko nemocí z povolání příslušné podle přílohy k vyhlášce č. 342/1997 Sb. (příloha č. 3).
- 5) Posudek, kterým se uznává nemoc z povolání, zašle příslušné středisko nemocí z povolání do Národního registru nemocí z povolání, jehož zpracovatelem je Státní zdravotní ústav v Praze.

Statistika nemocí z povolání hlášených v České republice pro potřeby projektu EODS

V Národním registru nemocí z povolání se provádí překódování dat o nemocech z povolání hlášených v České republice do číselníků používaných systémem EODS a transformace těchto dat do formátu požadovaného v EODS.

Struktura dat pro projekt EODS

Číslo proměnné	Název proměnné	Počet znaků	Výchozí pozice	Formát
1	Číslo případu	9	1	Číslo
2	Země	2	10	Text
3	Věk	2	12	Číslo
4	Pohlaví	1	14	Číslo
5	Zaměstnání v době expozice	2	15	Číslo
6	Ekonomická aktivita zaměstnavatele v době expozice	2	17	Číslo
7	Položka Evropského seznamu nemocí z povolání	5	19	Číslo
8	Diagnóza MKN 10	4	24	Text
9	Závažnost onemocnění	3	28	Text
10	Expozice (noxa)	10	31	Číslo
11	Expozice (zdroj)	3	41	Text
12	Rok prvního uznání	4	44	Číslo
13	Závažnost onemocnění při prvním uznání	3	48	Číslo

Charakteristika jednotlivých proměnných

1. Číslo případu: Devítimístné číslo případu má na prvních 4 pozicích rok hlášení, pak následuje číslo případu jedinečné v rámci daného roku.
2. Země: Kód země je přidělen podle číselníku NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics), tj. pro Českou republiku je to CZ.
3. Věk: Uvádí se věk pacienta v době přiznání nemoci z povolání.
4. Pohlaví: U mužů se uvádí „1“, u žen „2“.
5. Zaměstnání v době expozice: Kód zaměstnání se uvádí podle ISCO-88 (International Standard Classification of Occupations) – KZAM na dvojciferné úrovni. Platí číselník v Příloze metodiky ESAW uvedený na str. 36 - 38.
6. Ekonomická aktivita zaměstnavatele v době expozice se uvádí podle systému NACE - OKEČ (Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne) na dvojciferné úrovni. Platí číselník v Příloze metodiky ESAW uvedený v příloze na str. 39 – 40.
7. Položka Evropského seznamu nemocí z povolání se uvádí podle přílohy ke Commission Recommendation C(2003) 3297 concerning the European Schedule of Occupational Diseases.
8. Diagnóza onemocnění se kóduje podle Mezinárodní klasifikace nemocí v 10. decenální revizi. Vydal ÚZIS ČR v roce 1992.

-
9. Podle závažnosti se nemoci z povolání dělí na případy s dočasnou a s trvalou pracovní neschopností. V případě dočasného onemocnění se kód závažnosti volí podle počtu dní pracovní neschopnosti spojené s onemocněním, v případě trvalého onemocnění se kóduje na základě ztráty pracovní schopnosti způsobené daným onemocněním a vyjádřené v procentech.
 10. Název vyvolávajícího expozičního faktoru se charakterizuje desetimístným kódem podle číselníku Classification of the causal agents of the occupational Diseases 3/2000/E/n°18. Pro značný rozsah zde neuveden, dostupný na str.
<http://forum.europa.eu.int>
 11. Zdroj expozice je charakterizován třímístným kódem z číselníku, který je součástí Classification of the causal agents of the occupational Diseases 3/2000/E/n°18 (příloha č. 6).
 12. U prevalentních případů se uvádí rok prvního hlášení onemocnění.
 13. U prevalentních případů se uvádí závažnost onemocnění v době prvního hlášení.

Stav implementace systému EODS v České republice

Pokud jde o rozsah **referenční populace**, současný systém evidence nemocí z povolání pokrývá legální zaměstnance všech ekonomických odvětví, včetně policie a armády. Naproti tomu chybí informace o osobách samostatně výdělečně činných, o pomáhajících rodinných příslušnících a o občanech České republiky nebo cizincích zaměstnávaných nelegálně. Informace se vztahují na incidentní případy nemocí z povolání hlášené v jednotlivých letech včetně případných úmrtí na tyto nemoci.

Naproti tomu nejsou k dispozici žádné údaje o případech prevalentních, hlášených v letech předchozích. **Nedostupné** jsou rovněž údaje o **závažnosti onemocnění** vyjádřené pomocí počtu dnů pracovní neschopnosti, resp. procentuální ztráty pracovní způsobilosti.

Výhled do budoucna

Implementace systému EODS v České republice zřejmě dosáhla maxima, které je ve stávajícím legislativním rámci možné. Předpokladem pro další zlepšení systému je změna legislativy. Naději na pokrok v harmonizaci českého systému statistické evidence nemocí z povolání se situací v EU skýtá nově připravovaný zákon o úrazovém pojištění. Pokud by se podařilo propojit informační systém úrazového pojištění s Národním registrem nemocí z povolání, byly by pro EODS zpřístupněny informace, které jsou zatím nedosažitelné a které přitom v rámci systému úrazového pojištění budou existovat (závažnost onemocnění).

Příloha č. 1

Příloha k Nařízení vlády č. 290/1995 Sb.

Seznam nemocí z povolání

Kapitola I

- Nemoci z povolání způsobené chemickými látkami

Položka	Nemoc z povolání	Podmínky vzniku nemoci z povolání
1.	Nemoc z olova nebo jeho sloučenin	K položkám č. 1. - 55.:
2.	Nemoc ze rtuti nebo jejích sloučenin	Nemoci vznikají při plnění pracovních nebo služebních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním (dále jen "při práci"), při němž je prokázána taková expozice uvedeným chemickým látkám, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci z povolání
3.	Nemoc z arzenu nebo jeho sloučenin	
4.	Nemoc z antimonu nebo jeho sloučenin	
5.	Nemoc z berylia nebo jeho sloučenin	
6.	Nemoc z kadmia nebo jeho sloučenin	
7.	Nemoc z chrómu nebo jeho sloučenin	
8.	Nemoc z manganu nebo jeho sloučenin	
9.	Nemoc z niklu nebo jeho sloučenin	
10.	Nemoc z fosforu nebo jeho sloučenin	
11.	Nemoc z vanadu nebo jeho sloučenin	
12.	Nemoc z fluóru nebo jeho sloučenin	
13.	Nemoc z chlóru nebo jeho sloučenin	
14.	Nemoc z ostatních halogenů a jejich sloučenin	
15.	Nemoc ze zinku nebo jeho sloučenin	
16.	Nemoc z mědi nebo jejích sloučenin	
17.	Nemoc z oxidu uhelnatého	
18.	Nemoc z oxidů dusíku	
19.	Nemoc z oxidů síry	
20.	Nemoc z kyanovodíku nebo kyanidů	
21.	Nemoc z izokyanátů	
22.	Nemoc z fosgenu	
23.	Nemoc z boranů	

-
24. Nemoc ze sirouhlíku
-
25. Nemoc ze sirovodíku a sulfidů
-
26. Nemoc z amoniaku
-
27. Nemoc z halogenovaných uhlovodíků
-
28. Nemoc z alifatických nebo alicyklických uhlovodíků
-
29. Nemoc z alkoholů
-
30. Nemoc z glykolů
-
31. Nemoc z éterů a ketonů
-
32. Nemoc z formaldehydu a jiných alifatických aldehydů
-
33. Nemoc z akrylonitrilu a jiných nitrilů
-
34. Nemoc z alifatických nitroderivátů
-
35. Nemoc z benzenu
-
36. Nemoc z homologů benzenu
-
37. Nemoc z naftalenu nebo jeho homologů
-
38. Nemoc z vinylbenzenu nebo divinylbenzenu
-
39. Nemoc z fenolů, jejich homologů nebo jejich halogenových derivátů
-
40. Nemoc z aromatických nitro nebo amino sloučenin
-
41. Nemoc z polychlorovaných bifenyľů, dibenzodioxinů a dibenzofuranů
-
42. Nemoc z polycyklických kondenzovaných uhlovodíků
-
43. Nemoc ze syntetických pyretroidů
-
44. Nemoc z dipyridilů
-
45. Nemoc z karbamátů
-
46. Nemoc ze sloučenin kovů platinové skupiny
-
47. Nemoc z thalia nebo jeho sloučenin
-
48. Nemoc z barya nebo jeho sloučenin
-
49. Nemoc ze sloučenin cínu
-
50. Nemoc ze sloučenin selenu a teluru

-
51. Nemoc z uranu nebo jeho sloučenin
-
52. Nemoc z esterů kyseliny dusičné
-
53. Nemoc z anorganických kyselin
-
54. Nemoc z etylenoxidu a jiných oxiranů
-
55. Nemoc z halogenových alkyleterů nebo aryleterů (bischlormetyleter)
-

Kapitola II

- Nemoci z povolání způsobené fyzikálními faktory

Položka	Nemoc z povolání	Podmínky vzniku nemoci z povolání
1.	Nemoc způsobená ionizujícím zářením	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice ionizujícímu záření, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
2.	Nemoc způsobená elektromagnetickým zářením	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice elektromagnetickému záření, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
3.	Zákal čočky způsobený tepelným zářením	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice tepelnému záření, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
4.	Porucha sluchu způsobená hlukem. U osob mladších 30 let při celkové ztrátě sluchu dosahující hranici 40 % dle Fowlera. U osob nad 30 let se hranice zvyšuje o 1 % za každé 2 roky věku. U osob nad 50 let celková ztráta sluchu dosahující hranici 50 % dle Fowlera.	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána nadměrná expozice hluku. Za nadměrnou se zpravidla pokládá taková expozice, při které ekvivalentní hladina hluku po běžnou dobu trvání pracovní směny překračuje 85 dB nebo špičková hladina frekvenčně neváženého akustického tlaku překračuje 200 Pa (140 dB)
5.	Nemoc způsobená atmosférickým přetlakem a podtlakem	Nemoc vzniká při práci v prostředí atmosférického přetlaku nebo v podtlakových komorách

-
6. Nemoci cév rukou při práci s vibrujícími nástroji a zařízeními.
Objektivně prokázané zblednutí nejméně čtyř článků prstů v chladu ověřené pletysmografickým s pneumatickým nářadím ručně vyšetřením nebo vazoparalytické stádium nemoci ovládaným nebo při práci

K položkám č. 6. - 8.:

Nemoci vznikají při práci s vibrujícími nástroji s takovými hodnotami zrychlení vibrací, které jsou podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci

-
7. Nemoci periferních nervů horních končetin charakteru ischemických a úžinových neuropatií při práci s vibrujícími nástroji a zařízeními. Ischemické poškození n. mediani, n. ulnari nebo obou nervů, s klinickými iritačními a zánikovými příznaky a patologickým nálezem v EMG vyšetření, odpovídajícími nejméně středně těžké poruše.
Poškození nervů horních končetin charakteru úžinového syndromu s klinickými iritačními a zánikovými příznaky a s patologickým nálezem v EMG vyšetření, odpovídajícími nejméně středně těžké poruše.

-
8. Nemoci kostí a kloubů rukou nebo zápěstí nebo loktů při práci s vibrujícími nástroji a zařízeními. Aseptické nekrózy zápěstních nebo záprstních kůstek nebo izolovaná artróza kloubů ručních, zápěstních nebo loketních, spojené se závažnou poruchou funkce vedoucí k výraznému omezení pracovní schopnosti.

-
9. Nemoci šlach, šlachových pochev nebo úponů nebo svalů nebo kloubů končetin z dlouhodobého nadměrného jednostranného přetěžování.
Objektivními vyšetřovacími metodami potvrzené vleklé formy nemoci vedoucí k výraznému omezení pracovní schopnosti.

K položkám č. 9. - 10.:

Nemoci vznikají při práci, při které jsou příslušné svalové skupiny nebo nervy přetěžovány natolik, že přetěžování nebo tlak, tah nebo torze je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci

-
10. Nemoci periferních nervů končetin charakteru úžinového syndromu z dlouhodobého nadměrného jednostranného přetěžování nebo z tlaku, tahu nebo torze, s klinickými iritačními a zánikovými příznaky a s patologickým nálezem v EMG vyšetření, odpovídajícími nejméně středně těžké poruše.

-
11. Nemoci tíhových váček z tlaku

Nemoci vznikají při práci vykonávané v takové pracovní poloze, při které dochází po převážnou část pracovní směny k tlaku na postiženou oblast

-
12. Poškození menisku

Nemoc vzniká při práci vykonávané po převažující část pracovní směny v poloze v kleče a v podřepu

Kapitola III

- Nemoci z povolání týkající se dýchacích cest, plic, pohrudnice a pobříšnice

Položka	Nemoc z povolání	Podmínky vzniku nemoci z povolání
1.	<p>Pneumokoniózy způsobené prachem s obsahem volného krystalického oxidu křemičitého: silikóza, silikotuberkulóza, pneumokonióza uhlokopů a pneumokonióza uhlokopů ve spojení s tuberkulózou</p> <p>a) s typickými rtg znaky prašných změn od četnosti znaků p3, q2, r2 a výše a všechny formy komplikované pneumokoniózy (A, B, C) dle klasifikace ILO</p> <p>b) ve spojení s aktivní tuberkulózou (mykobakteriózou), rtg znaky prašných změn od četnosti znaků p1, q1, r1 a výše dle klasifikace ILO</p> <p>c) s přihlédnutím k dynamice vývoje, rtg znaky prašných změn od četnosti znaků p2, q1, r1 a výše dle klasifikace ILO</p>	<p>Nemoci vznikají při práci, u níž je prokázána taková expozice prachu s obsahem volného krystalického oxidu křemičitého, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci</p>
2.	<p>Nemoci plic, pohrudnice nebo pobříšnice způsobené prachem azbestu:</p> <p>a) azbestóza,</p> <p>rtg znaky prašných změn od četnosti znaků s2, t2, u2 a výše dle klasifikace ILO</p> <p>b) hyalinóza pohrudnice s poruchou plicních funkcí</p> <p>c) mezoteliom pohrudnice nebo pobříšnice</p> <p>d) rakovina plic ve spojení s azbestózou nebo hyalinózou pleury</p>	<p>Nemoci vznikají při práci, u níž je prokázána taková expozice azbestu, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci</p>
3.	<p>Pneumokonióza způsobená prachem při výrobě a zpracování tvrdokovů</p>	<p>Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice prachu tvrdokovů, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci</p>
4.	<p>Pneumokonióza ze svařování, rtg znaky prašných změn od četnosti znaků p3, g2, r2 a výše dle klasifikace ILO</p>	<p>Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice dýmům vznikajícím při svařování elektrickým obloukem, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci</p>

5.	Nemoci dýchacích cest a plic způsobené vdechováním kobaltu, cínu, barya, grafitu, gama oxidu hlinitého, berylia, antimonu nebo oxidu titaničitého	Nemoci vznikají při práci, u níž je prokázána taková expozice uvedeným chemickým látkám, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
6.	Rakovina plic z radioaktivních látek	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková inhalační expozice radioaktivním látkám, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
7.	Rakovina dýchacích cest a plic způsobená koksárenskými plyny	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice koksárenským plynům, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
8.	Rakovina sliznice nosní nebo vedlejších dutin nosních	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice prachu dřeva, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
9.	Exogenní alergická alveolitida	Nemoc vzniká při práci spojené s vdechováním prachu s antigenním a infekčním účinkem
10.	Astma bronchiale a alergická onemocnění horních cest dýchacích	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána expozice prachu nebo plynným látkám s alergizujícími nebo iritujícími účinky
11.	Bronchopulmonální nemoci způsobené prachem bavlny, lnů, konopí, juty, sisalu nebo cukrové třtiny	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána expozice uvedenému prachu

Kapitola IV

- Nemoci z povolání kožní

Položka	Nemoc z povolání	Podmínky vzniku nemoci z povolání
1.	Nemoci kůže způsobené fyzikálními, chemickými nebo biologickými faktory	Nemoci vznikají při práci, u níž se uvedené faktory vyskytují a jsou podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci

Kapitola V

- Nemoci z povolání přenosné a parazitární

Položka	Nemoc z povolání	Podmínky vzniku nemoci z povolání
1.	Nemoci přenosné a parazitární	K položkám č. 1. - 2.:
2.	Nemoci přenosné ze zvířat na člověka buď přímo nebo prostřednictvím přenašečů	Nemoci vznikají při práci, u níž je prokázáno riziko nákazy
3.	Tropické nemoci přenosné a parazitární	Nemoci vznikají při práci v epidemiologicky obtížných oblastech s rizikem nákazy

Kapitola VI

- Nemoci z povolání způsobené ostatními faktory a činiteli

Položka	Nemoc z povolání	Podmínky vzniku nemoci z povolání
1.	Těžká hyperkinetická dysfonie, uzlíky na hlasivkách, těžká nedomykavost hlasivek a těžká fonastenie, pokud jsou trvalé a znemožňují výkon povolání kladoucího zvýšené nároky na hlas	Nemoci vznikají při práci spojené s vysokou profesionálně podmíněnou hlasovou námahou

Příloha č. 2

Příloha ke stanovisku orgánu příslušného k ověření podmínek, za kterých může vzniknout nemoc z povolání¹

² Část A.

³ Rodné číslo pacienta:
⁴ Číslo hlášenky:
⁵ IČO zaměstnavatele:
⁶ Místo výkonu práce:
⁷ Druh práce:
⁸ Kategorie práce z hlediska rizikového faktoru rozhodujícího pro vznik předmětného onemocnění: 1 2 2R 3 4..... Dosud nebylo určeno.
⁹ Podrobný slovní název noxy vyvolávající předmětné onemocnění (rizikového faktoru):
¹⁰ Kategorie zdroje expozice:
¹¹ Délka expozice: Celková doba práce v riziku příslušné noxy či faktoru: Rok začátku a ukončení této práce:

¹² Část B.

Doplňující informace pro onemocnění hlášená podle Kapitoly V. seznamu nemocí z povolání: Nemoci přenosné a parazitární
¹³ Riziko nákazy potvrzeno na základě a) nalezení konkrétního kontaktu b) zhodnocení epidemiologické situace na pracovišti a mimopracovní expozice

14

U tropických nemocí nebo u nemocí získaných v zahraničí

1) Preventivní očkování

- a) Provedeno kompletně, dokončeno v roce
- b) Provedeno částečně, počet dávek v roce
- c) Nprovedeno
- d) Neexistuje

2) Profylaktická léčba

- a) Provedena, druh léku
- b) Nedokončena
- c) Neexistuje

15

U infekčních onemocnění, u nichž existuje preventivní očkování

- a) Provedeno kompletně, dokončeno v roce
- b) Provedeno částečně, počet dávek v roce
- c) Nprovedeno

¹ Jestliže orgán, který je příslušný k ověření, zda byly splněny podmínky, za kterých může vzniknout nemoc z povolání (dále „ověřující pracoviště“), dospěje ke kladnému závěru, připojí ke svému stanovisku tuto Přílohu vyplněnou v příslušných oddílech. Jestliže onemocnění bylo uznáno za nemoc z povolání, hlásící středisko nemocí z povolání Přílohu doplní v příslušných oddílech a zašle ji spolu s částí II. Hlášenky nemoci z povolání, resp. ohrožení nemocí z povolání, do Národního registru nemocí z povolání při Státním zdravotním ústavu v Praze.

² Část A. se vyplňuje ve všech případech.

³ Uvede se rodné číslo pacienta.

⁴ Doplní středisko nemocí z povolání v případě uznání NZP.

5 Vyplňuje ověřující pracoviště.

6 Vyplňuje ověřující pracoviště. Uvádí se adresa místa skutečného výkonu práce, nikoliv sídla ústředí firmy. V případech, kdy se práce vykonává na různých místech republiky (montéři apod.) se do pole č. 6 přílohy doporučuje vyplnit „území ČR“. U onemocnění vzniklých při práci v zahraničí se uvádí země, ve které k onemocnění došlo.

7 Vyplňuje ověřující pracoviště. Je třeba přesně specifikovat – např. dělník v chemické výrobě (čeho) nebo při obsluze zařízení (jakého), lékař z JIP interního oddělení, učitelka v mateřské škole apod.

8 Vyplňuje ověřující pracoviště. Uvede se kategorie práce odpovídající rizikovému faktoru, který byl rozhodující pro vznik hlášené nemoci z povolání. Tato kategorie nemusí být totožná s výslednou kategorií práce, kterou postižený vykonával. Příklad: Dělník pracoval v riziku hluku a vibrací. S ohledem na riziko hluku odpovídá práce kategorii 3, s ohledem na riziko vibrací kategorii 4, tedy výsledná kategorie práce je 4. Jestliže dělník onemocněl poruchou sluchu z hluku, uvede se na hlášenke kategorie 3, jestliže utrpěl poškození z vibrací, uvede se na hlášenke kategorie 4.

-
- 9 Vyplňuje ověřující pracoviště. Zde se uvede podrobný slovní název vyvolávající noxy např. toluen, vibrace, přetěžování, hlasová zátěž apod.
- 10 Vyplňuje ověřující pracoviště podle příloženého číselníku EUROSTAT/EODS. Kód označuje průmyslový produkt apod., který je zdrojem expozice noxe, slovně charakterizované v bodě 9. Např. pro toluen: B48 – „rozpuštědla“. Většina kategorií se týká chemických látek. Pokud pro danou vyvolávající noxu nelze najít odpovídající kód (např. fyzikální faktory), uvede se sběrná kategorie X99 – „jiné zdroje expozice“.
- 11 Vyplňuje ověřující pracoviště. Uvede se celková doba práce v riziku příslušné noxy či faktoru (roky-měsíce-dny) a roky začátku a ukončení této práce (např. 1987 – 1999). U infekčních onemocnění se uvádí doba zaměstnání na příslušném pracovišti, nikoliv inkubační doba předmětného onemocnění. Pokud v době ověřování podmínek vzniku nemoci byl pacient v dlouhodobé PN, doporučuje se u formulace „Podmínky vzniku NZP pacienta byly u zaměstnavatele splněny od...do...“ uvádět jen do doby počátku této pracovní neschopnosti.
- 12 Část B. se vyplňuje pouze u onemocnění hlášených podle kapitoly V. Seznamu nemocí z povolání (nemoci přenosné a parazitární).
- 13 Vyplňuje ověřující pracoviště.
- 14 Vyplňuje středisko nemocí z povolání.
- 15 Vyplňuje ověřující pracoviště. Týká se zejména virových hepatitid, klíšťové meningoencefalitidy, zarděnek apod.

Příloha č. 3

Příloha k vyhlášce č. 342/1997 Sb.

Seznam středisek nemocí z povolání, která uznávají nemoci z povolání

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, klinika nemocí z povolání - pro obvody Praha 1, Praha 2, Praha 5, Praha 6, Praha 7, Praha 8, okresy Beroun, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha-západ a Rakovník

Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, klinika nemocí z povolání - pro obvody Praha 3, Praha 4, Praha 9, Praha 10, okresy Benešov, Kolín, Kutná Hora a Praha-východ

Oblastní nemocnice Příbram, a. s., oddělení nemocí z povolání - pro okres Příbram

Nemocnice Kladno, oddělení nemocí z povolání - pro okres Kladno

Nemocnice České Budějovice, a. s., oddělení pracovního lékařství - pro Jihočeský kraj a okres Pelhřimov

Fakultní nemocnice Plzeň, klinika pracovního lékařství - pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj

Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem, oddělení nemocí z povolání - pro Ústecký kraj

Krajská nemocnice Liberec, příspěvková organizace, oddělení nemocí z povolání - pro Liberecký kraj

Fakultní nemocnice Hradec Králové, klinika nemocí z povolání - pro Královéhradecký kraj

Krajská nemocnice Pardubice, Centrum pracovního lékařství - pro Pardubický kraj a okres Havlíčkův Brod

Fakultní nemocnice U sv. Anny, Brno, klinika pracovního lékařství - pro Jihomoravský kraj a okresy Jihlava, Třebíč a Žďár nad Sázavou

Nestátní zdravotnické zařízení provozovatele MUDr. Libuše Adámkové - pro Zlínský kraj

Fakultní nemocnice Olomouc, klinika pracovního lékařství - pro Olomoucký kraj

Fakultní nemocnice s poliklinikou Ostrava, klinika chorob z povolání - pro Moravskoslezský kraj s výjimkou okresů Frýdek-Místek a Karviná

Hornická poliklinika s. r. o., oddělení nemocí z povolání - pro Ostravu-město

Karvinská hornická nemocnice a. s., oddělení nemocí z povolání a pracovního lékařství - pro okres Karviná

Nemocnice Podlesí, spol. s r. o., oddělení nemocí z povolání - pro okres Frýdek-Místek

Ústřední vojenská nemocnice v Praze, oddělení nemocí z povolání - pro vojáky a občanské zaměstnance

Příloha č. 4

Vzor Hlášení o nemoci z povolání a ohrožení nemoci z povolání

HLÁŠENÍ - NEMOCI Z POVOLÁNÍ*) - OHROŽENÍ NEMOCI Z POVOLÁNÍ*)		Číslo	0038041
		IČO	<input type="text"/>
		PČZ	<input type="text"/>
II. Centrální registr		Rodné číslo	<input type="text"/>
Příjmení, jméno titul:		Číslo pojišťovny	<input type="text"/>
Zdravotní pojišťovna:		Kód	<input type="text"/>
Bydliště:		PSČ	<input type="text"/>
		Okres	<input type="text" value="C, Z 0"/>
Zaměstnavatel, u kterého onemocnění vzniklo:		IČO	<input type="text"/>
Sídlo:		Okres	<input type="text" value="C, Z 0"/>
Profese (povolání) při jejímž výkonu nemoc vznikla:			
K ZAM.: <input type="text"/>	OKEČ: <input type="text"/>	Délka expozice: dny - měsíce - roky	Kategorie pracoviště: <input type="text"/>
Diagnózy:			
<input type="text"/>			
<input type="text"/>			
<input type="text"/>			
Nemoc z povolání: (kapitola, položka, písmeno)	<input type="text"/>	Datum zjištění	<input type="text"/>
Zdravotně způsobilý k výkonu uvedené profese (povolání):		Datum vyhotovení	<input type="text"/>
ANO: 1 - bez omezení 2 - s omezením	<input type="text"/>	Jmenovka lékaře	
NE: 3 <input type="text"/>		Podpis lékaře	
<i>Razítko zdravotnického zařízení</i>			
NZIS 024 1		Dodává DITIS s.r.o., PS 31, Oldřichovice 24, 562 06 Ústí nad Orlicí, tel.: 0465/524027, fax+záznam 0465/525701, e-mail: ditis@privnet.cz, http://www.ditis.cz	
		DITIS 113 024 1	

Příloha č. 5

Číselník kategorií zdrojů profesionální expozice

Podle: Classification of the causal agents of the occupational diseases
EUROSTAT/EODS 3/2000/E/No.18

A02	Lepidla, tmely
A03	Hnací plyny pro aerosoly
A11	Komplexotvorná činidla
A18	Výbušniny
A19	Hnojiva
A28	Aditiva do paliv
A36	Prostředky k odorizaci
A37	Oxidační činidla
A38	Zemědělské pesticidy
A40	Činidla k úpravě pH
A43	Regulátory technologických procesů
A44	Redukční činidla
A46	Polovodiče
A54	Činidla ke svařování a pájení
B01	Absorbenty a adsorbenty
B04	Antikondenzační prostředky
B05	Prostředky proti zamrzání
B06	Prostředky proti obtahování a adhezi v polygrafii
B07	Antistatické prostředky
B08	Bělící prostředky
B10	Barvicí prostředky
B12	Elektrovodivá činidla
B14	Antikoroziní prostředky
B15	Kosmetické prostředky
B16	Činidla k zachycování prachu
B17	Pokovovací činidla
B20	Plniva
B21	Fixativa
B23	Flotační činidla
B25	Pěnidla
B27	Paliva
B29	Teplonosná média
B30	Hydraulické kapaliny a jejich aditiva
B31	Impregnační materiály

B32 Izolační materiály
B33 Meziprodukty
B34 Laboratorní chemikálie
B35 Mazadla a jejich aditiva
B41 Léčiva
B42 Fotochemikálie
B45 Činidla pro reprografii
B47 Změkčovadla
B48 Rozpouštědla
B49 Stabilizátory
B50 Povrchově aktivní činidla (tenzory)
B51 Koželužská činidla
B52 Činidla k úpravě viskozity
B53 Vulkanizační činidla
C09 Čisticí/mycí prostředky
C13 Stavební materiály
C22 Retardandy a hasící prostředky
C24 Tavidla pro odlévání a slévání
C26 Potravinářská ochucovadla a aditiva
C39 Nezemědělské pesticidy a konzervační látky
D56 Řezné kapaliny
D57 Činidla k roztírání
D58 Brusiva
D59 Barvy, laky a politory
D60 Radioaktivní činidla
D61 Prostředky k úpravě povrchů
D62 Komponenty pro elektroniku
E55 Užitková zvířata
E56 Volně žijící zvířata
E57 Výrobky živočišného původu
E58 Odpady živočišného původu
E59 Odpadní vody
E60 Špičaté nebo ostré zdravotnické materiály
E61 Křehké zdravotnické materiály
E62 Ostatní lékařské materiály a nástroje
E63 Výrobky pro bakteriologické či biologické laboratoře
E64 Krev a ostatní lidské tekutiny
E65 Ostatní lidské tkáně

E66 Nemocný člověk
X99 Jiné zdroje expozice

Příloha č. 6

Evropský seznam nemocí z povolání

Nemoci obsažené v tomto seznamu musí být přímo spojeny se zaměstnáním. Evropská unie určuje kritéria pro rozlišení a uznání těchto nemocí z povolání:

1 Nemoci způsobené chemickými látkami:

- 100 Nemoc z akrylonitrilu
- 101 Nemoc z arzénu nebo jeho sloučenin
- 102 Nemoc z berylia nebo jeho sloučenin
- 103.01 Nemoc z oxidu uhelnatého
- 103.02 Nemoc z fosgenu
- 104.01 Nemoc z kyanovodíku
- 104.02 Nemoc z kyanidů a jejich sloučenin
- 104.03 Nemoc z izokyanátů
- 105 Nemoc z kadmia nebo jeho sloučenin
- 106 Nemoc z chrómu nebo jeho sloučenin
- 107 Nemoc ze rtuti nebo jejích sloučenin
- 108 Nemoc z manganu nebo jeho sloučenin
- 109.01 Nemoc z kyseliny dusičné
- 109.02 Nemoc z oxidů dusíku
- 109.03 Nemoc z amoniaku
- 110 Nemoc z niklu nebo jeho sloučenin
- 111 Nemoc z fosforu nebo jeho sloučenin
- 112 Nemoc z olova nebo jeho sloučenin
- 113.01 Nemoc z oxidů síry
- 113.02 Nemoc z kyseliny sírové
- 113.03 Nemoc ze sirouhlíku
- 114 Nemoc z vanadu nebo jeho sloučenin
- 115.01 Nemoc z chlóru
- 115.02 Nemoc z bromu
- 115.04 Nemoc z jódu
- 115.05 Nemoc z fluóru nebo jeho sloučenin
- 116 Nemoc z alifatických nebo alicyklických uhlovodíků pocházející z lehkých ropných produktů
- 117 Nemoc z halogenovaných alifatických nebo alicyklických uhlovodíků
- 118 Nemoc z alkoholů
- 119 Nemoc z glykolů a nitroderivátů glykolů a glycerolu
- 120 Nemoc z éterů
- 121 Nemoc z acetonu a ketonů
- 122 Nemoc z esterů kyseliny fosforečné (organofosfáty)
- 123 Nemoc z organických kyselin
- 124 Nemoc z formaldehydu
- 125 Nemoc z alifatických nitroderivátů

-
- 126.01 Nemoc z benzenu nebo jeho homologů
 - 126.02 Nemoc z naftalenu nebo jeho homologů
 - 126.03 Nemoc z vinylbenzenu nebo divinylbenzenu
 - 127 Nemoc z halogenovaných derivátů aromatických uhlovodíků
 - 128.01 Nemoc z fenolů, jejich homologů nebo jejich halogenovaných derivátů
 - 128.02 Nemoc z naftolů, jejich homologů nebo jejich halogenovaných derivátů
 - 128.03 Nemoc z halogenovaných derivátů alkyl a aryloxidů
 - 128.04 Nemoc z halogenovaných derivátů alkyl a arylsulfonátů
 - 128.05 Nemoc z benzochinonů
 - 129.01 Nemoc z aromatických aminů a aromatických hydrazinů a jejich derivátů
 - 129.02 Nemoc z alifatických aminů a jejich halogenovaných derivátů
 - 130.01 Nemoc z nitroderivátů aromatických uhlovodíků
 - 130.02 Nemoc z nitroderivátu fenolů a jejich homologů
 - 131 Nemoc z antimonu a jeho sloučenin
 - 132 Nemoc z esterů kyseliny dusičné
 - 133 Nemoc ze sirovodíku
 - 135 Encefalopatie způsobené organickými rozpouštědly nezařazené jinde
 - 136 Polyneuropatie způsobené organickými rozpouštědly nezařazené jinde

2 Kožní nemoci z povolání způsobené chemickými sloučeninami a látkami nezařazené jinde

- 201 Kožní nemoci a kožní nádorová onemocnění způsobené:
 - 201.01 Sazemi
 - 201.03 Dehtem
 - 201.02 Asfaltem
 - 201.04 Smolou
 - 201.05 Nemoc z anthracenu a jeho sloučenin
 - 201.06 Nemoc z minerálních a jiných olejů
 - 201.07 Nemoc z parafinické ropy
 - 201.08 Nemoc z karbazolu a jeho sloučenin
 - 201.09 Nemoc z výrobků vznikajících při destilaci uhlí
- 202 Nemoc z povolání způsobená látkami s alergickým nebo iritačním účinkem nezařazené jinde

3 Nemoci způsobené inhalací sloučenin a látek nezařazené jinde

- 301 Nemoci a nádory respiračního systému
 - 301.11 Silikóza
 - 301.12 Silikotuberkulóza
 - 301.21 Azbestóza
 - 301.22 Mezoteliom z azbestového prachu
 - 301.31 Pneumokoniózy způsobené prachem obsahující krystalický oxid křemičitý (pneumokonióza uhlokopů)
- 302 Rakovina plic ve spojení s azbestózou
- 303 Pneumokonióza způsobená prachem při výrobě a zpracování tvrdokovů
 - 304.01 Exogenní alergická alveolitida
 - 304.02 Bronchopulmonální nemoci způsobené prachem bavlny, lnu, konopí, juty, sisalu a cukrové třtiny
 - 304.04 Nemoci dýchacích cest způsobené vdechováním prachu kobaltu, cínu, baria a grafitu
 - 304.05 Pneumokonióza ze svařování

305.01 Rakovina horních dýchacích cest způsobená vdechováním dřevěného prachu
304.06 Alergické astma bronchiale
304.07 Alergická rinitida
306 Hyalinóza pleury s poruchou plicních funkcí způsobená azbestem